

Cząstka, Jan

Zdzisław Karol Wilk 1893-1968

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/4, 815-817

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZDZISŁAW KAROL WILK
1893 — 1968

W dniu 13 lipca 1968 r. zmarł w Krakowie Zdzisław Karol Wilk, emerytowany profesor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wybitny specjalista w dziedzinie gazownictwa i eksploatacji ropy naftowej oraz znawca historii polskiej techniki naftowej.

Zdzisław Wilk urodził się 19 sierpnia 1893 r. w Sieniawie w powiecie jarosławskim. Ojciec jego Andrzej był kowalem i kołodziejem.

Po ukończeniu szkoły średniej w Jarosławiu Zdzisław Wilk odbywał w latach 1911—1914 studia na Wydziale Budowy Maszyn Szkoły Politechnicznej we Lwowie, należąc w tym czasie do studenckiego Związku Awiatycznego. Powołany na wiosnę 1915 r. do służby wojskowej w armii austriackiej, został ranny, a po wyjściu ze szpitala — przydzielony do Arsenалу Lotniczego w Wiedniu¹. Jednocześnie kontynuował studia na wiedeńskiej politechnice i ukończył kurs lotniczy przy tej uczelni.

¹ Swą pracę w lotnictwie opisał prof. Wilk w nrze 3/1966 „Kwartalnika” w doniesieniu *Przyczynek do historii polskiego lotnictwa* (ss. 259—265).

W listopadzie 1918 r. rozpoczął Zdzisław Wilk pracę w polskim lotnictwie wojskowym, najpierw w Krakowie, gdzie m.in. zorganizował Kurs Mechaników Lotniczych, a następnie w Warszawie jako zastępca kierownika i kierownik Centralnych Warsztatów Lotniczych, wreszcie w Lublinie w Fabryce Samolotów „Plage i Łaskiewicz” jako kierownik grupy odbiorczej.

W 1923 r. Z. Wilk uzyskał na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej dyplom inżyniera mechanika i w tymże roku przeniósł się do pracy w przemyśle naftowym, gdzie był zatrudniony kolejno w przedsiębiorstwach: „Nafta”, „Małopolska”, „Gazy Ziemiczne” i „Polmin”. W firmie „Gazy Ziemiczne” w Schodnicy przeprowadził, jako kierownik eksploatacji złożów ropy naftowej, włączanie na dużą skalę sprężonego powietrza do złoża ropnego celem zwiększenia wydobycia ropy.

Od listopada 1936 r. do maja 1939 r. inż. Wilk pracował w Ministerstwie Spraw Wojskowych jako referent spraw paliw lotniczych, po czym wrócił do firmy „Małopolska” jako kierownik eksploatacji ropy oraz doradca w sprawach rafineryjnych w Polsce i Rumunii.

Lata wojny spędził Z. Wilk w Rumunii, a następnie w Jaśle i na wsi w powiecie gorlickim. Powróciwszy już w styczniu 1945 r. do pracy w przemyśle naftowym, zajmował w latach 1946—1947 stanowisko naczelnego dyrektora Centralnego Zarządu Przemysłu Paliw Płynnych w Krakowie, a w 1948 r. — dyrektora przedsiębiorstwa „Wiercenia Poszukiwawcze”.

W końcu 1948 r. inż. Wilk zrezygnował z pracy w przemyśle naftowym i został zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Eksploatacji Nafty na Wydziale Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W 1950 r. objął kierownictwo tej katedry, przemianowanej później na Katedrę Kopalnictwa Naftowego.

W 1954 r. uzyskał Z. Wilk tytuł profesora nadzwyczajnego.

W 1952 r. prof. Wilk był prodziekanem, a w latach 1952—1954 i 1960—1962 dziekanem Wydziału Górniczego AGH. W 1963 r. został przeniesiony na emeryturę.

Dorobek naukowy i publicystyczny prof. Wilka wynosi ogółem 80 prac zamieszczanych na łamach różnych czasopism fachowych, w tym 10 prac z zakresu historii techniki.

Prof. Wilk interesował się bowiem m.in. dziejami polskiego przemysłu naftowego i był członkiem Zespołu Historii Polskiej Techniki Naftowej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN. W ramach tego zespołu opracował zarys historii rozwoju techniki wydobywania ropy naftowej w okresie działalności Ignacego Łukasiewicza. W 1957 r. został wysłany przez Polską Akademię Nauk do bibliotek i archiwów wiedeńskich celem zebrania materiałów do początkowych dziejów naszego przemysłu naftowego oraz do biografii Ignacego Łukasiewicza.

W 1965 r. wziął prof. Wilk udział w XI Międzynarodowym Kongresie Historii Nauki w Warszawie i Krakowie, wygłaszając na Sekcji Historii Techniki dwa komunikaty.

Zmarł w Krakowie 13 lipca 1968 r.

WYKAZ PRAC PROF. ZDZISŁAWA WILKA Z ZAKRESU HISTORII TECHNIKI

1. *Polski przemysł naftowy na tle planu trzyletniego. 1947—1949.* „Nafta”, nr 10/1946.
2. *Rzut oka wstecz i na przyszłość.* Tamże, nr 1/1947.
3. *Trzy lata pracy w CZPPP.* „Życie Gospodarcze”, nr 17/1948.
4. *Nauka polska a nafta.* „Nafta”, nr 5/1950.
5. *Zdobycze nauki i techniki polskiej w przemyśle naftowym.* „Zeszyty Naukowe Akademii Górniczo-Hutniczej”, 1954, nr 1.
6. *Przyczynek do historii polskiego lotnictwa.* „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, nr 3/1966.
7. *Przyczynek do historii przemysłu i nauki o naftcie polskiej.* „Nafta”, nr 4/1966.
8. *Contribution à l'histoire de l'aviation polonaise.* [W:] *Actes du XIe Congrès International d'Histoire des Sciences, Varsovie—Cracovie 24—31 Août 1965.* T. 6. Wrocław—Varsovie—Cracovie 1968.
9. *Contribution à l'histoire de l'industrie et de la science pétrolières polonaises.* Tamże.
10. [Rec.] S. R a c h f a ł, *Z dziejów techniki magazynowania i transportu ropy naftowej w Polsce.* Wrocław—Warszawa—Kraków 1967. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, nr 4/1968².

² Zob. ss. 833—834.